

- **Open brief aan Prem Radhakishun**

Dag Prem,

Met tien kinderen op weg naar een betere Citoscore. Wat was ik vanaf de eerste aankondiging nieuwsgierig. Hoe zou hij dat aanpakken, wat voor kinderen worden er gekozen, hoe laat je intensiever leren zien en hoe meet je het resultaat van de noeste arbeid?

Met plezier maar vaak ook met kromme tenen heb ik naar de programma's gekeken. Een schuchtere groep kinderen ontwikkelt zich via een uitgelaten boel naar een zelfbewustere groep. Aan het eind stralende kinderen en een trotse Prem. Negen van de tien beter!

De keuze van de leerlingen en vooral de eerste presentaties vielen bij mij niet zo goed. Hier is Joep en hij heeft 4 maanden leerachterstand. Een commentaar stem heeft al gemeld dat de kinderen een leerachterstand hebben die veroorzaakt is door hun eigen basisschool. Prem gaat doen wat op de basisschool niet is gelukt. Hij vindt het belachelijk dat de kinderen zo onder druk gezet worden. Het onderwijssysteem faalt, hij twijfelt geen moment aan de capaciteiten van de kinderen.

Leerachterstand

Prem, je hebt mensen van enig formaat in de studio gehaald. Peter Tellegen, de maker van de NIO en Marleen van der Lubbe, verantwoordelijk voor de Cito Eindtoets kwamen langs en namen een grote hoeveelheid deskundigheid mee en ook John Biharie en Freeke Freriks van het IBOS weten van de hoed en de rand in het onderwijs. Toch staat er op 8 april 2009 nog als eerste zin op je website dat leerachterstand een wanprestatie van de school is. Het ligt anders Prem. Leerachterstand is een heel fout woord voor prestatieplek.

Als ik een toets maak en deze normeer in juni groep 8, dan zijn de 60 maanden basisonderwijs (tellend vanaf september in groep 3) vol. De leerling die de middelste prestatie levert geeft de maat aan. Hij/zij krijgt het getal 60, evenals alle leerlingen (ruim de helft dus) die evenveel of meer weten. Alle anderen krijgen een getal lager dan 60, die hebben "leerachterstand". Als nu dezelfde toets gemaakt wordt door leerlingen in de maand januari in groep zeven, dan krijgt de middelste prestatie daar het getal 45. Er zijn 45 lesmaanden voorbij en er komen nog 15 maanden voor het juni is in groep 8. Nu kan het best zijn dat die middelste leerling in groep 7 maar 5 vragen minder goed heeft dan die in juni groep 8. Een vraag extra goed scheelt dan meteen 3 maanden!

Bijna de helft van de kinderen die in Nederland de basisschool verlaten hebben dus leerachterstand. Dat is vanwege de definitie van dat akelige woord en heeft niets met wanprestaties van scholen te maken. Leerachterstand veronderstelt dat er iets in te halen valt en dat het een kwestie van maanden is. Dat is onjuist want zouden alle kinderen naar de school van Prem mogen en daar stevig van profiteren, dan geldt nog steeds dat de middelste prestatie in juni groep 8 de maat slaat en dat bijna de helft van de kids leerachterstandscijfers krijgen. Het criterium schuift gewoon op.

4, 4, 4, 6, 7, 9, 12 en 15 maanden leerachterstand turf ik als ik de eerste programma's nog eens doorkijk. Van twee leerlingen heb ik die score gemist. Schande dat deze leerachterstand het resultaat is van ons Nederlands onderwijs. Ik vind het nogal meevallen. Van ruim 25.000 leerlingen in groep 8 op gewone basisscholen heb ik gegevens. Die groep gedraagt zich precies volgens de definitie. 49,7% heeft een leerachterstand van 1 maand of meer.

45,5% heeft een voorsprong van 1 maand of meer maar daar hoor ik in het programma niets over. Bijna 5% scoort even hoog als die middelste leerling die de maat aangeeft. Nu komt het. 19% heeft volgens de definitie een leerachterstand van 1 tot 5 maanden, 14% een achterstand van 6 tot 10 maanden en 8% van 11 tot 15 maanden. Op diezelfde basis-scholen heeft 8% een achterstand van meer dan 15 maanden. Op het speciaal basisonderwijs heeft 73% meer dan 15 maanden leerachterstand. Voor ongeveer 10% van de leerlingen in het voortgezet onderwijs geeft de Minister geld uit om extra hulp mogelijk te maken. Meestal wordt dit geld uitgegeven door de groeps-grootte te ver-lagen naar ongeveer 15 leerlingen, dit naast de inzet van meer zorgleerkrachten.

De groep die voor de School van Prem is uitgekozen komt op een leerling als Denzel na voor deze extra zorg niet in aanmerking. De kinderen in jouw school Prem behoren tot de "normale" groep. Ik zei al, leerachterstand is een fout woord voor leerplek. Als 100 het midden is, kan nu eenmaal niet iedereen een IQ boven 100 hebben, ook niet als je dat nodig hebt om je dromen te verwezenlijken, om bijvoorbeeld piloot te worden.

Gewone kinderen dus en daar heb ik van genoten. Het saaie werk van John Bihari wordt in het programma flink naar de achtergrond gedrukt en voorop komt de interactie te staan. Joost verovert stuitend over het beeld de harten van mij en Nederland, Denzel leert wat maske-rende truckjes af, de kinderen worden zichzelf, groeien in zelfvertrouwen en postuur. Je hebt gelijk, daar gaat het om. Vertrouwen hebben in jezelf en niet bij de pakken neerzitten.

Een instituut als het IBOS weet daar goed mee om te gaan. Een kind komt uit school, je geeft hem een kop thee en je maakt een praatje. Dan gaat de tas open, komt de agenda op tafel en wordt het rijtje opdrachten een voor een afgewerkt. Gemaakt werk wordt doorgekeken en even besproken, leerwerk wordt overhoord. Is het werk om half zes nog niet klaar, dan ligt er een boterhammetje en het kind dat naar huis gaat heeft het werk af. De volgende ochtend blijkt de helft van de klas weinig gedaan te hebben, komt er een goed cijfer voor de overho-ring en dat motiveert om na schooltijd de boeken weer open te doen. Natuurlijk heeft het instituut een boel didactische en pedagogische kennis in huis, maar voor-namelijk zijn het prima oudervervangers. Dat mis ik in het programma.

Ouders

De school heeft het fout gedaan en de School van Prem gaat er wat aan doen om te laten zien dat het anders kan. Dat gaat met extra uren werk, veel aandacht naar teambuilding, saamhorigheid, een goede conditie en een prima sfeer. Als slagroom op de taart komen er wereldkampioenen en beroemdheden langs. Zo doe je dat in een TV-programma.

De verhouding school-ouders wordt nog eens extra op scherp gezet als Denzel de Citotoets niet hoeft te maken. Gezien zijn leerachterstand en laag uitvallende IQ-score is dat een uit-stekend advies. Niet **mag** maken maak je er van Prem en je hebt het maar meteen over een advocaat en een kort geding. De ouders worden op het matje geroepen en moeten uitleggen hoe het komt dat ze met het advies instemmen. Mij bekruipt het gevoel dat Denzel de Cito-toets moet maken omdat er leerwinst bewezen moet worden.

Resultaat

Heel nieuwsgierig was ik naar het resultaat. Hoe "bewijs" je dat de extra inspanning resultaat heeft. Wat is de beginmeting, hoe betrouwbaar is de koppeling naar het uiteindelijke Citogetal? Uitzending 10 deed een aanslag op de al geplaagde tenen.

Justin heeft een percentielscore van 80 op de Entreetoets groep 7 en een NIO-score van 116. Ik heb de eerste uitzendingen nog eens bekeken maar de leerachterstand van Justin heb ik gemist. Was die er wel? Deze twee gemelde scores komen overeen en wijzen inder-daad naar minstens havo en mogelijk vwo. De bijlessen van het IBOS hebben het profiel van Justin zeker niet verbeterd. Dat is zonder specifiek oefenen niet mogelijk en John Bihari is te veel professional om dat zelfs maar te overwegen.

Nee, het advies van de school roept vragen op, maar we hebben Justin in de School van Prem zien winnen aan zelfvertrouwen. Zonder dat zelfvertrouwen is een keus voor theoretische leerweg wel te begrijpen. Het is beter dat een kind door goede prestaties gemotiveerd wordt dan dat het alle vertrouwen verliest als er te hoge eisen aan hem gesteld worden.

Joost is een intelligent joch maar reageert (enthousiast) op alle prikkels die langs komen. Niets ontsnapt aan zijn aandacht en als het wat saai wordt, zet hij eigenhandig de boel op

stelten. Als iets zijn interesse heeft, dan leert hij, zo niet dan verlegt hij zijn aandacht naar leukere zaken. Het is een hele kunst om zijn neus in saaie boeken te houden en dat is je goed gelukt Prem. Joost gooit alles in de strijd en spant huilend op de achterbank ook zijn bezorgde ouders nog voor zijn karretje, maar het lukt je om hem bij de groep te houden. Met goed resultaat. Cito 537, havo! Nu maar hopen dat hij binnen die leerweg een team treft is dat het voor elkaar krijgt om hem gericht op zijn werk te houden. Zelf zou ik de veilige weg bewandelen en maximaal een plek zoeken met de naam theoretisch/havo op de gevel.

De eerste zes of zeven kids die plechtig de citoscore uitgereikt kregen werden uitgebreid bejubeld. Eén, twee, drie leerwegen hoger dan verwacht! Afgaand op de cijfers wil ik daar nog wel wat over discussiëren. Elke leerweg heeft een range van veel voorkomende scores en die van naast liggende leerwegen overlappen elkaar behoorlijk. Om een score die wijst naar stevig kader en mager theoretisch maar meteen als theoretisch en dus een leerweg beter te bejubelen, gaat wat ver en 534 wijst niet naar havo. Maar ja, het is televisie!

Dan komt Lisa wat bedremmeld naar voren. Ze voelt de bui hangen en dekt zich vast in. Toch niet zo goed gemaakt, fluistert ze. Met gevoel voor drama wordt verteld over een te verwachte score op basis van een eerdere toets van 523 en het is geworden..... 519! Niet vooruit gegaan! Hoe komt dat Lisa, heb ik iets verkeerd gedaan, vraagt Prem. Natuurlijk niet, snikt Lisa. Het is alleen haar fout. Tranen, treurmuziek, een ongemakkelijke zaal, troostende ouders. Lisa heeft gefaald.

Maar Prem, elke te verwachte score heeft een boven en een ondergrens en bij 523 zijn die grenzen een stuk ruimer dan bij scores rond het gemiddelde van 534. Is het niet zo dat 519 netjes in dit verwachtingsinterval ligt en dat het feitelijk betekent dat Lisa volgens verwachting gepresteerd heeft? Wie faalt er hier?

Dan komt Denzel en de zon kan weer schijnen. Denzel mocht de Cito-toets niet maken. Hij heeft het toch gedaan en kijk nu eens, een score van 518, kader! Nee, Prem, cito 518 samen met 15 maanden "leerachterstand" en een laag uitvallende NIO-score geeft aan dat de school voor voortgezet onderwijs via een beschikking voor leerweg-ondersteuning extra geld kan krijgen om Denzel de hulp te geven die hij nodig heeft, waar hij recht op heeft. Samen met misschien Lisa naar een kleine lwoo-klas en omringen met de nodige zorg zou ik zeggen. Daar is meer kans op succes en vertrouwen in de toekomst.

Tot slot

Negen van de tien beter is wat overdreven Prem. Klop niet te hard op de borst. Je hebt laten zien hoe je een groep kinderen alert kan krijgen, enthousiast, betrokken en je hebt vast de best mogelijk prestaties te voorschijn getoverd. Je hebt in tien programma's laten zien hoe lastig en intensief het is om een groepje kinderen "bij de les" te houden en prima televisie gemaakt. Maar voor navolging komen we in Nederland wat wereldkampioenen te kort en deze kinderen staan er straks weer gewoon alleen voor.

En je hebt gezorgd voor gespreksstof op de scholen. Bravo dus Prem, want daar is niets mis mee en ja, het kan altijd wel beter. Volgend jaar gewoon weer, maar dan liever wat genuanceerder.

Ton Kapinga